Dosarul nr. 2ra-403/20

Prima instanță: Judecătoria Chişinău, sediul Centru (jud. R. Pulbere)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chişinău (jud. M. Anton, V. Cotorobai, I.Țurcan)

ÎNCHEIERE

18 martie 2020 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:
Președintele completului, judecătorul Svetlana Filincova
Judecătorii Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Întreprinderea Mixtă „MSA Finance" Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Maria Perebicovscaia,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „MSA Finance" Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Dumitru Pasarenco cu privire la încasarea datoriei şi compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curţii de Apel Chişinău,

c o n s t a t ă:

La 04 ianuarie 2019, prin intermediului poştei (f.d.19-20), Întreprinderea Mixtă „MSA Finance" Societate cu Răspundere Limitată (în continuare ÎM „MSA Finance" SRL), reprezentată de avocatul Maria Perebicovscaia, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dumitru Pasarenco solicitând încasarea datoriei în sumă de 12522, 90 de lei şi a cheltuielilor de judecată pentru taxa de stat şi asistență juridică în mărime de 1000 de lei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că în temeiul contractului de împrumut nr. 10185 din 30 septembrie 2016 ÎM "MSA Finance" SRL i-a acordat lui Dumitru Pasarenco un împrumut în mărime de 5000 de lei, scadent la data de 30 septembrie 2017.

Totodată, a menţionat că Dumitru Pasarenco nu şi-a onorat obligaţiile contractuale privind rambursarea împrumutului şi a dobânzii pentru utilizarea lui, prin ce a încălcat prevederile contractului. Astfel, la 02 mai 2018, în adresa pârâtului a fost expediată reclamaţia prin care s-a solicitat achitarea anticipată şi integrală a împrumutului şi dobânzilor calculate pentru utilizarea lui, însă a fost remisă cu menţiunea oficiului poştal ca fiind „nereclamată". La fel, au eşuat încercările de a negocia restituirea datoriei prin intermediul telefonului, deoarece pârâtul se eschivează de la discuții, nu răspunde la apeluri.

Reclamantul a afirmat că la situaţia din 10 decembrie 2018, datoria pârâtului constituia suma de 16902, 15 lei, formată din: capitalul în termen-0 lei; capitalul restant-4535,50 de lei, dobânda neachitată pentru utilizarea împrumutului -3905,45 de lei, penalitatea-8461,20 de lei. De asemenea, a specificat că penalitatea a fost

micşorată şi a solicitat încasarea penalităţii pentru 180 de zile în mărime de 4081,95 de lei.

Prin hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată cu valoare redusă depusă de ÎM „MSA Finance" SRL împotriva lui Dumitru Pasarenco cu privire la încasarea datoriei şi a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 03 octombrie 2019 a Curţii de Apel Chişinău s-a respins cererea de apel depusă de ÎM „MSA Finance" SRL, reprezentată de avocatul Maria Perebicovscaia şi s-a menţinut hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanţa de apel redând prevederile legale ale art. 514, art. 572 alin.(2), art. 624 alin.(1), art. 630 alin.(1), art. 867 alin.(1), art. 869 alin.(1), (2), art. 712 alin. (1), art. 716 alin. (1), (2), art. 719 lit. f), art. 732 alin.(1), (2) Cod civil, a reţinut că contractul de împrumut nr. 10185 încheiat între ÎM „MSA Finance" SRL şi Dumitru Pasarenco s-a stabilit o dobândă nerezonabilă faţă de rata de refinanţare a Băncii Naţionale a Moldovei. În această ordine de idei, instanţa de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia instanţei de fond precum că, clauza contractuală privind rata dobânzii stabilite în contractul de împrumut, contravine normei imperative, art.869 alin.(2) Cod civil, în partea în care depăşeşte nerezonabil rata de refinanţare a Băncii Naţionale a Moldovei şi este nulă de drept, în această parte.

Instanţa de apel a menţionat că la determinarea caracterului rezonabil a ratei dobânzii se reţine: costul creditorului atragerii mijloacelor financiare (la 30 septembrie 2016 rata de referinţă interbancară era de 17,67%), profitul creditorului (jumătate din costul atragerii mijloacelor financiare), cheltuielile suportate de creditor şi costurile aferente menţinerii rezervei instituționale (5%). Astfel, în septembrie 2016 o dobîndă de 31,50% anual ar putea fi tratată ca fiind rezonabilă pentru contractul de împrumut nr. 10185 din 30 septembrie 2016. Respectiv, calculând dobândă la împrumutul acordat din mărimea rezonabilă, urmează că debitorul urma să restituie creditorului, dobânda contractuală (5000 X 31,50% + 5000) şi împrumutul în 12 rate lunare egale a câte 547,92 lei lunar (547,92 X 12 = 6575 lei).

Totodată, instanţa de apel a relevat că din graficul achitărilor şi calculului sumelor incluse la capitolul „credit" de la diferite compartimente repartizate, este de reţinut că la momentul adresării cu cererea de chemare în judecată, în vederea executării obligaţiilor asumate în conformitate cu prevederile contractului de împrumut nr. 10185 din 30 septembrie 2016, Dumitru Pasarenco a restituit ÎM „MSA Finance" SRL suma de 6805 lei (f.d.7).

Astfel, instanţa de apel a constatat că Dumitru Pasarenco şi-a executat anticipat obligaţiile, restituind pe deplin atât împrumutul, cât şi dobânda împrumutului pentru perioada corespunzătoare, iar în această ordine de idei a fost apreciată ca fiind întemeiată şi legală hotărârea instanţei de fond.

De asemenea, instanţa de apel a considerat neîntemeiate argumentele şi pretenţiile ÎM „MSA Finance" SRL cu privire la încasarea din contul lui Dumitru Pasarenco a penalităţii în mărime de 3905,45 de lei, or, după cum a fost constatat supra, debitorul a restituit creditorului o sumă ce depăşeşte mărimea împrumutului şi dobânzii contractuale ce putea fi solicitată potrivit contractului de împrumut din

speţă.

Instanţa de apel a apreciat ca fiind neîntemeiate alegaţiile ÎM „MSA Finance” SRL privind faptul că contractul de credit a fost negociat de părţi, iar la semnarea acestuia Dumitru Pasarenco nu a invocat pretenţii referitor la clauzele contractuale. Or, precum rezultă din clauzele contractului de împrumut nr. 10185 nr 30 septembrie 2016 încheiat între ÎM „MSA Finance” SRL şi Dumitru Pasarenco, acestea sunt nişte clauze standard, fapt confirmat prin modul în care a fost acesta completat de către Dumitru Pasarenco, în contract fiind înscrise ograf de către împrumutat variabile ale raportului juridic (f.d.8-9), iar clauzele standard fiind imprimate fără posibilitatea de a le modifica.

În context, instanţa de apel a remarcat că caracterul negociat al contractului, nu poate fi apreciat doar prin aducerea la cunoştinţă şi semnarea de către debitor a contractului, deoarece părţile nu se află pe poziţii de egalitate, nici în ce priveşte cunoştinţele de specialitate, nici în ce priveşte puterea de negociere, iar debitorul nu a avut posibilitatea să negocieze, în cunoştinţă de cauză, contractul, ci doar să-l semneze sau nu. Simpla informare în legătură cu prevederile contractului nu echivalează, în nici un fel, cu negocierea în cazul contractelor de acest tip.

Instanţa de apel a accentuat că prima instanţă corect a stabilit că clauzele pct. 1.5 şi 2.19 al contractului şi anume „dobânda - 11%/lună” şi „penalitatea - 0,5%/zi” reprezintă clauze abuzive ale contractului de împrumut, or, precum s-a invocat supra contractul în cauză este unul cadru (tipizat), clauzele fiind stabilite unilateral de către ÎM „MSA Finance” SRL, fără ca consumatorul să poată influenţa schimbarea lor respectiv având doar opțiunea să-l semneze sau nu, iar simpla informare despre condiţiile contractuale cu echivalează cu negocierea acestuia.

La 10 ianuarie 2020, prin intermediul poştei (f.d.77), ÎM „MSA Finance” SRL, reprezentată de avocatul Maria Perebicovscaia, a declarat recurs împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curţii de Apel Chişinău solicitând casarea integrală a deciziei instanţei de apel, pronunţarea unei noi decizii de admitere a pretenţiilor.

În motivarea recursului s-a invocat că nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea. Instanţele ierarhic inferioare au considerat că rata dobânzii pentru utilizarea împrumutului este nerezonabilă. Or, rezonabilitatea ratei dobânzii stabilite a fost calculată rezultând din mai mulţi parametri şi anume: specificul pieţei financiare non-bancare, anume a pieței organizațiilor de microfinanţare, specificul dosarelor de financiare cu risc sporit pe un termen scurt, cât şi reglementările legislaţiei pertinente.

De asemenea, recurentul a invocat jurisprudenţa naţională în cauze similare prin care s-a dispus încasarea datoriei integral, iar prin prisma jurisprudenţei CtEDO, cauza Beian vs România, hotărârea din 06 decembrie 2007, deosebirile de tratament sunt discriminatorii, ducând la încălcare art. 14 din CEDO:

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanţei de apel a fost adoptată la 03 octombrie 2019, iar ÎM „MSA Finance” SRL, reprezentată de avocatul Maria Perebicovscaia, a declarat recurs la 10 ianuarie 2020, prin intermediul poştei (f.d.77).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei participanţilor la proces la 23 octombrie 2019, conform scrisorii de însoţire (f.d.68), însă lipsesc date despre recepţionarea decizie de către parte recurentă. Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de ÎM „MSA Finance" SRL, reprezentată de avocatul Maria Perebicovscaia, completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părţile şi alţi participanţi la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) şi (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârşirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul şi în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluţionarea greşită a cauzei sau în cazul în care instanţa de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanţa judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) şi (4).

Completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie consideră că recursul declarat de ÎM „MSA Finance" SRL, reprezentată de avocatul Maria Perebicovscaia, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) şi (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părţii recurente cu soluţia pronunţată de către instanţa de apel, însă nu relevă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie reţine că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material şi procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu şi temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) şi (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secţiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanţa de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanţele de fond şi de apel. Forţa atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficienţa probelor şi concluziile făcute în urma probaţiunii sunt în afara controlului instanţei de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanţa de recurs poate interveni în materia probaţiunii doar sub aspect procedural şi anume dacă se invocă

faptul că instanţa de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudenţa sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes (cauza Rebai şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanţele menţionate, completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de ÎM „MSA Finance" SRL, reprezentată de avocatul Maria Perebicovscaia.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Întreprinderea Mixtă „MSA Finance" Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Maria Perebicovscaia, împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curţii de Apel Chişinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul Svetlana Filincova

Judecătorii Iurie Bejenaru

Galina Stratulat